

WYROK SĄDU (szósta izba w składzie powiększonym)

z dnia 15 września 2011 r. *

W sprawie T-234/07

Koninklijke Grolsch NV, z siedzibą w Enschede (Niderlandy), reprezentowana przez adwokatów M. Biesheuvela oraz J. de Pree,

strona skarżąca,

przeciwko

Komisji Europejskiej, reprezentowanej początkowo przez A. Bouqueta, S. Noëgo oraz A. Nijenhuisa, działających w charakterze pełnomocników, a następnie przez A. Bouqueta oraz S. Noëgo, wspieranych przez adwokata M. Slotbooma,

strona pozwana,

mającej za przedmiot, tytułem głównym, żądanie stwierdzenia nieważności decyzji Komisji C (2007) 1697 z dnia 18 kwietnia 2007 r. dotyczącej postępowania na mocy art. 81 [WE] (sprawa COMP/B/37.766 – Niderlandzki rynek piwa) w zakresie, w jakim dotyczy ona skarżącej, a tytułem ewentualnym, żądanie uchylenia lub obniżenia grzywny nałożonej na skarżącą,

* Język postępowania: niderlandzki.

SĄD (szósta izba w składzie powiększonym),

w składzie: V. Vadapalas, pełniący funkcję prezesa, A. Dittrich i L. Truchot (sprawozdawca), sędziowie,

sekretarz: J. Plingers, administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 24 marca 2010 r.,

wydaje następujący

Wyrok

Okoliczności faktyczne leżące u podstaw sporu

- ¹ Skarżąca, Koninklijke Grolsch NV, jest spółką, której działalność polega na produkcji piwa, sprzedawanego przez nią pod własną marką.
- ² Grupa Grolsch jest jednym z czterech głównych podmiotów niderlandzkiego rynku piwa. Trzy pozostałe główne browary obecne na tym rynku to, po pierwsze, grupa Heineken (zwana dalej „Heineken”), której zarząd powierzony jest spółce Heineken NV, a produkcja – spółce zależnej Heineken Nederland BV, po drugie, grupa InBev

(zwana dalej „InBev”), która przed 2004 r. znana była pod nazwą Interbrew i której zarząd powierzony jest spółce InBev SA, a produkcja – spółce zależnej InBev Nederland NV, oraz, po trzeciej, spółce Bavaria NV.

- 3 Grupa Grolsch i trzy pozostałe główne browary prowadzące działalność na tym rynku sprzedają piwo klientom końcowym, między innymi za pośrednictwem dwóch kanałów dystrybucyjnych. A zatem, należy odróżnić, z jednej strony, krąg zakładów hotelarsko-gastronomicznych, czyli hotele, restauracje i kawiarnie, gdzie konsumpcja odbywa się na miejscu, a z drugiej strony, krąg „food” – supermarketów i sklepów z winem i wyrobami spirytusowymi, w którego przypadku kupione piwo jest przeznaczone do konsumpcji domowej. Ten ostatni sektor obejmuje także segment piwa sprzedawanego pod marką dystrybutora. Spośród czterech browarów, o których mowa, tylko InBev i Bavaria prowadzą działalność w tym segmencie.
- 4 Te cztery browary są członkami Centraal Brouwerij Kantoor (zwanej dalej „CBK”). Jest to organizacja federacyjna, która zgodnie ze swym statutem reprezentuje interesy swoich członków i składa się ze zgromadzenia ogólnego oraz różnych komisji, takich jak komisja ds. hotelarsko-gastronomicznych i komisja finansowa, obecnie komitet kierowniczy. Na zebrania organizowane w ramach CBK sekretariat tej organizacji sporządza zaproszenia i oficjalne protokoły numerowane w sposób ciągły i wysyłane członkom uczestniczącym w zebraniu.

Postępowanie administracyjne

- 5 Pismami z dnia 28 stycznia 2000 r., a także z dnia 3, 25 i 29 lutego 2000 r. InBev przedstawiła szereg oświadczeń wraz z załączonymi oświadczeniami pięciu jej dyrektorów (zwane dalej, łącznie, „oświadczeniem InBev”), które dotyczyły informacji na temat restrykcyjnych praktyk handlowych na niderlandzkim rynku piwa. Oświadczenie

InBev zostało sporządzone w ramach dochodzenia przeprowadzonego przez Komisję Wspólnot Europejskich, w szczególności w 1999 r., dotyczącego praktyk kartelowych i ewentualnego nadużycia pozycji dominującej na belgijskim rynku piwa. Jednocześnie z oświadczeniem InBev złożyła ona wniosek o złagodzenie sankcji zgodnie z komunikatem Komisji dotyczący nienakładania grzywien lub obniżenia ich kwoty w sprawach kartelowych (Dz.U. 1996, C 207, s. 4).

- 6 W następstwie oświadczenia InBev, Komisja przyjęła w dniu 17 marca 2000 r. decyzję o kontroli na podstawie art. 14 ust. 3 rozporządzenia Rady nr 17 z dnia 6 lutego 1962 r., pierwszego rozporządzenia wprowadzającego w życie art. [81 WE] i [82 WE] (Dz.U. 1962, 13, s. 204), zmienionego ostatnio rozporządzeniem Rady (WE) nr 1216/1999 z dnia 10 czerwca 1999 r. (Dz.U. L 148, s. 5).

- 7 Zgodnie z dwoma pierwszymi motywami tej decyzji:

„Koninklijke Grolsch NV jest przedsiębiorstwem piwowarskim.

Komisja posiada informacje, zgodnie z którymi Koninklijke Grolsch NV, przedsiębiorstwa kontrolowane przez nią bezpośrednio lub pośrednio, w tym Grolsche Bierbrouwerij Nederland BV, oraz jej główni konkurenci uczestniczą lub uczestniczyli w porozumieniach i/lub uzgodnionych praktykach i/lub przyczyniają się lub przyczynili się do przyjęcia przez [CBK] decyzji dotyczących koordynacji cen, podziału rynków i/lub wymiany informacji o niderlandzkim rynku piwa, zarówno w [sektorze] sprzedaży detalicznej, jak i sektorze hotelarsko-gastronomicznym [...]” [tłumaczenie nieoficjalne, podobnie jak wszystkie cytaty z tej decyzji poniżej].

8 Artykuł 1 tej decyzji stanowi:

„Koninklijke Grolsch NV i przedsiębiorstwa kontrolowane przez nią bezpośrednio lub pośrednio, w tym Grolsche Bierbrouwerij Nederland BV, są zobowiązane poddać się kontroli dotyczącej zarzucanych porozumień i/lub uzgodnionych praktyk, których celem lub skutkiem jest ograniczenie konkurencji między browarami w Niderlandach. Porozumienia i/lub uzgodnione praktyki dotyczą koordynacji cen, podziału rynków lub wymiany informacji na niderlandzkim rynku piwa, zarówno w [sektorze] sprzedaży detalicznej, jak i sektorze hotelarsko-gastronomicznym [...]. Działania te mogą również wyrażać się w formie decyzji [CBK], stowarzyszenia przedsiębiorstw, do którego należy Grolsch”.

9 W rozumieniu art. 3 akapit pierwszy decyzji o kontroli:

„Adresatami niniejszej decyzji są:

Koninklijke Grolsch NV

Brouwerijstraat 1

7523 XC Enschede

Nederland

oraz przedsiębiorstwa kontrolowane przez nią bezpośrednio lub pośrednio, w tym:

Grolsche Bierbrouwerij Nederland BV

Brouwerijstraat 1

7523 XC Enschede

Nederland”.

- 10 Zdaniem Komisji w dniach 22 i 23 marca 2000 r. przeprowadzone zostały kontrole w „Koninklijke Grolsch NV”, trzech innych zainteresowanych niderlandzkich browarach oraz pomieszczeniach CBK.
- 11 Ponadto Komisja przekazała „Grolsch” szereg pism zawierających żądania informacji.
- 12 W dniu 30 sierpnia 2005 r. Komisja przyjęła pismo w sprawie przedstawienia zarzutów, które zostało wysłane skarżącej w dniu 31 sierpnia 2005 r. W piśmie z dnia 25 listopada 2005 r. skarżąca przedstawiła uwagi na piśmie dotyczące tego przedstawienia zarzutów. Żadne przedsiębiorstwo nie zwróciło się o przeprowadzenie przesłuchania.

- 13 W dniu 18 kwietnia 2007 r. Komisja przyjęła decyzję C (2007) 1697 dotyczącą postępowania na mocy art. 81 [WE] (sprawa COMP/B/37.766 – Niderlandzki rynek piwa) (zwaną dalej „zaskarżoną decyzją”), która została doręczona skarżącej pismem z dnia 24 kwietnia 2007 r.

Zaskarżona decyzja

- 14 Artykuł 1 zaskarżonej decyzji stanowi, że „Grolsch: Koninklijke Grolsch NV” i inne zainteresowane browary uczestniczyły w okresie od dnia 27 lutego 1996 r. do dnia 3 listopada 1999 r. w jednolitym i ciągłym naruszeniu art. 81 WE poprzez zawarcie szeregu porozumień lub stosowanie uzgodnionych praktyk, których celem było ograniczenie konkurencji w ramach wspólnego rynku.
- 15 Naruszenie polegało, po pierwsze, na koordynacji cen i podwyżek cen piwa w Niderlandach, zarówno w sektorze hotelarsko-gastronomicznym, jak i w sektorze konsumpcji domowej, w tym w odniesieniu do piwa sprzedawanego pod marką dystrybutora, po drugie, na sporadycznej koordynacji innych niż ceny warunków sprzedaży oferowanych klientom indywidualnym w sektorze hotelarsko-gastronomicznym w Niderlandach, takich jak pożyczki udzielane przedsiębiorstwom oraz, po trzecie, na sporadycznym uzgadnianiu podziału klientów, zarówno w sektorze hotelarsko-gastronomicznym, jak i w sektorze konsumpcji domowej w Niderlandach (art. 1 i motywy 257 i 258 zaskarżonej decyzji).
- 16 Zgodnie z zaskarżoną decyzją antykonkurencyjne zachowania browarów miały miejsce podczas szeregu wielostronnych nieformalnych zebrań, w których regularnie uczestniczyły cztery główne podmioty prowadzące działalność na niderlandzkim rynku piwa, a także podczas uzupełniających zebrań dwustronnych pomiędzy

przedstawicielami tych samych browarów, w różnych konfiguracjach. Zebrania te były celowo tajne, ponieważ ich uczestnicy wiedzieli, że nie są one dozwolone (motywy 257–260 zaskarżonej decyzji).

- 17 A zatem, w pierwszej kolejności, w okresie od dnia 27 lutego 1996 r. do dnia 3 listopada 1999 r. odbyło się szereg zebrań wielostronnych zwanych „uzgodnieniami Catherijne” lub „komisją porządku obrad”. Zgodnie z zaskarżoną decyzją zebrania te, które koncentrowały się głównie na sektorze hotelarsko-gastronomicznym, ale mogły odnosić się także do sektora konsumpcji domowej, miały przede wszystkim na celu koordynację cen i podwyżek cen piwa, omawianie kwestii ograniczeń wysokości rabatów oraz podziału klientów, a także uzgadnianie innych warunków sprzedaży. Podczas tych spotkań omawiano także ceny piwa sprzedawanego pod marką dystrybutora (motywy 85, 90, 98, 115–127 i 247–252 zaskarżonej decyzji).
- 18 W drugiej kolejności, w odniesieniu do dwustronnych kontaktów pomiędzy browarami, w zaskarżonej decyzji stwierdzono, że w dniu 12 maja 1997 r. InBev i Bavaria spotkały się i przedyskutowały kwestię podwyżki cen piwa sprzedawanego pod marką dystrybutora (motyw 104 zaskarżonej decyzji). Ponadto, zdaniem Komisji, Heineken i Bavaria spotkały się w 1998 r. w celu przedyskutowania ograniczeń dotyczących punktów sprzedaży w sektorze hotelarsko-gastronomicznym (motyw 189 zaskarżonej decyzji). Komisja podnosi, że kontakty dwustronne miały miejsce także w lipcu 1999 r. pomiędzy Heinekenem a „Grolsch” dotyczące wyrównań przyznanych klientom w sektorze konsumpcji domowej, którzy dokonywali czasowych obniżek cen (motywy 212, 213 zaskarżonej decyzji).
- 19 Wreszcie, zgodnie z zaskarżoną decyzją, w 1997 r. miały miejsce kontakty dwustronne i wymiana informacji pomiędzy InBev a Bavaria poświęcone ogólnym dyskusjom dotyczącym cen piwa, a także dyskusje odnoszące się do marek dystrybutora. Kontakty dwustronne w formie wymiany informacji poświęcone markom dystrybutora

w czerwcu i lipcu 1998 r. objęły także browary belgijskie. Komisja dodaje, że te dyskusje odbywały się w obecności Heinekena i „Grolsch” (motywy 105, 222–229 i 231–236 zaskarżonej decyzji).

- 20 Ustalenie tych zachowań opiera się w szerokim zakresie na wyjaśnieniach przedstawionych w oświadczeniu InBev (motywy 40–62 zaskarżonej decyzji).
- 21 Ponadto Komisja uważa, że oświadczenie InBev jest poparte szeregiem dokumentów wewnętrznych sporządzonych przez grupę Grolsch i trzy pozostałe browary niderlandzkie, odręcznymi notatkami z zebrań, rachunkami i kopiami terminarzy uzyskanymi w związku z dochodzeniem i żądaniem udzielenia informacji (motywy 63–255 zaskarżonej decyzji).
- 22 Rozstrzygnięcie zaskarżonej decyzji ma następujące brzmienie:

„Artykuł 1

Następujące przedsiębiorstwa w okresie od dnia 27 lutego 1996 r. do dnia 3 listopada 1999 r. uczestniczyły w jednolitym i ciągłym naruszeniu art. 81 [WE], poprzez zawarcie szeregu porozumień i/lub stosowanie uzgodnionych praktyk, których celem było ograniczenie konkurencji w ramach wspólnego rynku, w szczególności poprzez i) koordynację cen i podwyżek cen piwa w Niderlandach, zarówno w [sektorze] hotelarsko-gastronomicznym jak i w sektorze konsumpcji domowej, w tym w odniesieniu do piwa sprzedawanego pod marką dystrybutora; ii) sporadyczną koordynację innych warunków sprzedaży oferowanych poszczególnym klientom w [sektorze] hotelarsko-gastronomicznym w Niderlandach oraz iii) sporadyczne uzgadnianie podziału klien-

tów, zarówno w [sektorze] hotelarsko-gastronomicznym, jak i w [sektorze] konsumpcji domowej w Niderlandach:

InBev: InBev NV i InBev Nederland NV

Heineken: Heineken NV i Heineken Nederland BV

Grolsch: Koninklijke Grolsch NV

Bavaria: Bavaria NV

Artykuł 2

Przedsiębiorstwa wskazane w art. 1 mają bezzwłocznie zakończyć naruszenia, o których mowa w tym artykule, jeżeli jeszcze tego nie zrobiły.

Przedsiębiorstwa te powstrzymują się od ponownego podejmowania działań i zachowań, o których mowa w art. 1, oraz od wszelkich działań i zachowań o równoważnych celach lub skutkach.

Artykuł 3

Za naruszenia, o których mowa w art. 1, nałożone zostają następujące grzywny:

- a) Heineken NV i Heineken Nederland BV, solidarnie: 219 275 000 EUR;
- b) Koninklijke Grolsch NV: 31 658 000 EUR;
- c) Bavaria NV: 22 850 000 EUR.

[...]

Artykuł 4

Spółki

InBev NV, Brouwerijplein 1, B 3000 Louvain, Belgia

InBev Nederland NV, Ceresstraat 1, 4811 CA Breda, Niderlandy

Heineken NV, Vijzelstraat 72, 1017 HL Amsterdam, Niderlandy

Heineken Nederland BV, Burgemeester Smeetsweg 1, 2382 PH Zoeterwoude, Niderlandy

Koninklijke Grolsch NV, Brouwerslaan 1, 7548 XA Enschede, Niderlandy

Bavaria NV, De Slater 1, 5737 RV Lieshout, Niderlandy

są adresatami niniejszej decyzji.

[...]” [tłumaczenie nieoficjalne, podobnie jak wszystkie cytaty z tej decyzji poniżej].

Przebieg postępowania i żądania stron

²³ Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 3 lipca 2007 r. skarżąca wniosła niniejszą skargę.

²⁴ Postanowieniem z dnia 10 lutego 2010 r. Sąd przekazał sprawę szóstej izbie w powiększonym składzie na podstawie art. 14 § 1 i art. 51 § 1 regulaminu postępowania przed Sądem.

- 25 W ramach środków organizacji postępowania w dniu 12 lutego 2010 r. Sąd przedstawił stronom pytania na piśmie, na które udzieliły one odpowiedzi w wyznaczonym terminie.
- 26 Na rozprawie w dniu 24 marca 2010 r. wysłuchane zostały wystąpienia stron i ich odpowiedzi na pytania Sądu.
- 27 Ze względu na niemożność udziału sędziego sprawozdawcy w obradach po zamknięciu procedury ustnej sprawa została przydzielona nowemu sędziemu sprawozdawcy i niniejszy wyrok został wydany przez trzech sędziów, którzy go podpisali, zgodnie z art. 32 § 1 regulaminu postępowania.
- 28 Skarżąca wnosi do Sądu o:
- stwierdzenie nieważności w całości lub w części zaskarżonej decyzji, w każdym razie w zakresie, w jakim jest ona skierowana do skarżącej;
 - uchylenie lub ewentualnie obniżenie kwoty grzywny, którą na nią nałożono;
 - obciążenie Komisji kosztami postępowania.
- 29 Komisja wnosi do Sądu o:
- oddalenie skargi;
 - obciążenie skarżącej kosztami postępowania.

Co do prawa

- ³⁰ Na poparcie swojej skargi skarżąca podnosi zasadniczo sześć zarzutów opartych na, po pierwsze, nieprawidłowościach postępowania administracyjnego, po drugie, naruszeniu obowiązku uzasadnienia w odniesieniu do bezpośredniego udziału skarżącej w stwierdzonym naruszeniu, po trzecie, braku dostatecznych dowodów co do zachowania uznanego za naruszenie, po czwarte, błędnym uznaniu tego zachowania za udział we wszystkich porozumieniach i/lub uzgodnionych praktykach w rozumieniu art. 81 ust. 1 WE, po piąte, braku bezpośredniego udziału skarżącej w stwierdzonym jednolitym i ciągłym naruszeniu oraz, po szóste, braku dostosowania kwoty grzywny.
- ³¹ W pierwszej kolejności należy zbadać zarzut piąty oparty na braku bezpośredniego udziału skarżącej w stwierdzonym jednolitym i ciągłym naruszeniu.

W przedmiocie zarzutu piątego, opartego na braku bezpośredniego udziału skarżącej w stwierdzonym jednolitym i ciągłym naruszeniu

- ³² Skarżąca kwestionuje, że brała bezpośredni udział w stwierdzonym naruszeniu. Była ona bowiem obecna za pośrednictwem J. T., prezesa jej zarządu od 1997 r., wyłącznie na zebraniu komisji finansowej w dniu 8 stycznia 1999 r. Pozostali „dyrektorzy Grolsch”, wskazani w motywie 19 zaskarżonej decyzji, którzy brali udział we wszystkich innych spornych zebraniach, byli zatrudnieni przez jej spółkę zależną Grolsche Bierbrouwerij Nederland BV.

W przedmiocie dopuszczalności zarzutu

— Argumenty stron

- 33 Komisja kwestionuje dopuszczalność zarzutu z uwagi na fakt, że skarżąca nie zakwestionowała swojego udziału w naruszeniu ani w odpowiedzi na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów, ani w odpowiedzi z dnia 21 grudnia 2001 r. na pisma zawierające żądania informacji. Skarżąca przekazała natomiast wskazówki, które pozwalały przyjąć, że była ona pracodawcą uczestników kwestionowanych zebrań, którzy zostali wymienieni w motywie 19 zaskarżonej decyzji.
- 34 Ponieważ skarżąca nie podniosła niniejszego zarzutu w sposób wystarczająco jasny w toku postępowania administracyjnego, nie jest dopuszczalne, aby podniosła ona ten zarzut po raz pierwszy przed Sądem. Jeżeli przedsiębiorstwo wyraźnie przyzna w ramach postępowania administracyjnego zaistnienie okoliczności faktycznych zarzucanych mu przez Komisję w piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów, nie może ono co do zasady kwestionować ich przed Sądem.
- 35 Skarżąca przyznaje, że nie podniosła niniejszego zarzutu na etapie postępowania administracyjnego, ale zauważa, że w odpowiedzi na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów zaprzeczyła ona, że popełniła naruszenie. Uznaje ona wreszcie, że może podnieść ten zarzut po raz pierwszy przed Sądem.

- 36 Zdaniem skarżącej, wyłącznie jeżeli przedsiębiorstwo uzna wyraźnie w toku postępowania administracyjnego zarzucane mu okoliczności faktyczne, wówczas nie może ono co do zasady kwestionować ich przed Sądem. Tymczasem nie przyznała się ona do zarzucanego naruszenia, a tym bardziej nie uczyniła tego w sposób bezpośredni.

— Ocena Sądu

- 37 Należy przypomnieć, że żaden przepis prawa Unii Europejskiej nie nakłada na adresata pisma w sprawie przedstawienia zarzutów obowiązku podważenia jego różnych okoliczności faktycznych lub prawnych w toku postępowania administracyjnego pod rygorem późniejszej niemożności uczynienia tego na etapie postępowania sądowego.
- 38 Wprawdzie bowiem wyraźne lub dorozumiane uznanie okoliczności faktycznych lub prawnych przez przedsiębiorstwo w toku postępowania administracyjnego przed Komisją może stanowić dodatkowy dowód przy ocenie zasadności skargi sądowej, jednak nie może ono ograniczać samego wykonywania prawa do wniesienia skargi do Sądu przysługującego osobom fizycznym lub prawnym na podstawie traktatu.
- 39 Argument Komisji, zgodnie z którym skarżąca nie może podważać przed Sądem swojego udziału w kwestionowanym kartelu, gdyż nie uczyniła tego w sposób jasny i szczegółowy na etapie postępowania administracyjnego, sprowadza się bowiem do ograniczenia dostępu skarżącej do sądu, a w szczególności przysługującego jej prawa do wysłuchania jej przed sądem.

- 40 W braku wyraźnie przewidzianej w tym celu podstawy prawnej takie ograniczenie jest sprzeczne z podstawowymi zasadami legalności i poszanowania prawa do obrony. Należy ponadto zaznaczyć, że prawo do skutecznego środka prawnego i dostępu do bezstronnego sądu zapewnione jest w art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, proklamowanej w dniu 7 grudnia 2000 r. w Nicei (Dz.U. C 364, s. 1).
- 41 Wynika stąd, że niniejszy zarzut jest dopuszczalny.

W przedmiocie zasadności zarzutu

— Argumenty stron

- 42 Skarżąca uważa, że ponieważ była ona obecna wyłącznie na zebraniu komisji finansowej w dniu 8 stycznia 1999 r. za pośrednictwem J. T., Komisja nie powinna była uznać, że uczestniczyła ona w stwierdzonym naruszeniu, lecz raczej powinna była przypisać jej odpowiedzialność, stosownie do okoliczności, za naruszenie popełnione przez jej spółkę zależną Grolsche Bierbrouwerij Nederland, której pracownicy uczestniczyli we wszystkich innych tajnych zebraniach.
- 43 Komisja nie mogła ponadto nie wiedzieć o istnieniu tej spółki zależnej, gdyż była ona również adresatem decyzji o kontroli.

- 44 Komisja uważa w istocie, że miała dostateczne powody, aby uznać, że uczestnicy sprzecznych z konkurencją spotkań pracowali na rzecz skarżącej i że brała ona zatem udział w naruszeniu.
- 45 Komisja zauważa również, że skarżąca w odpowiedzi na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów zawarła wskazówki pozwalające przyjąć, że była ona pracodawcą „dyrektorów Grolsch” wymienionych w motywie 19 zaskarżonej decyzji jako uczestników kwestionowanych zebrań.

— Ocena Sądu

- 46 W motywie 19 zaskarżona decyzja stanowi:

„Dyrektorzy Grolsch mający znaczenie w ramach dowodów w niniejszym postępowaniu, to:

— [P. P. S.] (prezes zarządu w latach 1987–1996),

— [J. T.] (dyrektor ds. handlowych w latach 1990–1996, dyrektor generalny w latach 1996–1997, prezes zarządu od 1997 r.),

- [R. S.] (dyrektor ds. hotelarsko-gastronomicznych w Niderlandach w latach 1992–1995, dyrektor ds. handlowych w Niderlandach w latach 1996–1999),

- [H. O. B.] (dyrektor ds. hotelarsko-gastronomicznych w latach 1996–2000),

- [P. M.] (dyrektor ds. sprzedaży »konsumpcja domowa« do 1999 r., obecnie dyrektor ds. sprzedaży),

- [K. H.] (dyrektor ds. sprzedaży »konsumpcja domowa« od 2000 r., poprzednio Market Research Manager),

- [L. S.] (dyrektor ds. produkcji do 1996 r., obecnie dyrektor ds. kontroli technologicznej i usług).⁴⁷

⁴⁷ Komisja nie kwestionuje twierdzenia skarżącej, zgodnie z którym z wyjątkiem J. T., prezesa jej zarządu, żadna z osób wskazanych w motywie 19 zaskarżonej decyzji jako „dyrektorzy Grolsch, mający znaczenie w ramach dowodów w niniejszym postępowaniu” i których udział w kwestionowanych zebraniach jest jej zarzucany, nie była pracownikiem skarżącej. Komisja nie kwestionuje również, że wskazani dyrektorzy byli dyrektorami spółki zależnej skarżącej, Grolsche Bierbrouwerij Nederland, jak potwierdzają umowy o pracę zainteresowanych i inne dokumenty załączone do odpowiedzi skarżącej na pytania na piśmie Sądu.

⁴⁸ Ponadto w pismach procesowych i odpowiedziach na pytania na piśmie Sądu Komisja potwierdziła, że oparła się zasadniczo na odpowiedzi skarżącej z dnia 21 grudnia 2001 r. na pismo zawierające żądania informacji, które przekazano jej w dniu

10 października 2001 r., dla uznania, iż osoby wskazane w motywie 19 zaskarżonej decyzji jako „dyrektorzy Grolsch” wykonywali swoje obowiązki na rzecz skarżącej.

- 49 Tymczasem z treści tej odpowiedzi wynika, po pierwsze, że R. S. był dyrektorem ds. handlowych w Niderlandach Grolsche Bierbrouwerij Nederland od stycznia 1996 r. do listopada 1999 r. i że obecnie jest on dyrektorem Grolsch International BV oraz, po drugie, że P. M. „od listopada 1999 r. wykonuje obowiązki dyrektora ds. handlowych Grolsche Bierbrouwerij Nederland BV [i że] był on odpowiedzialny poprzednio za tzw. konsumpcję domową (sprzedaż detaliczna, z wyłączeniem sektora hotelarsko-gastronomicznego) jako kierownik sprzedaży konsumpcja domowa”.
- 50 Ponadto skarżąca wskazała w pkt 47 odpowiedzi na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów, że „lista zakodowanych nazw była wykorzystywana przez [J. T.], który nie działał w charakterze dyrektora ds. handlowych Grolsche Bierbrouwerij Nederland BV, lecz jako prezes zarządu Grolsch NV (stanowisko zajmowane w latach 1997–2004), [oraz że] ta lista nie była wykorzystywana przez inne osoby należące do Grolsch NV ani do Grolsche Bierbrouwerij Nederland BV (gdzie pracowały osoby obecne na zebraniach plenarnych)”.
- 51 Wreszcie, w oświadczeniu złożonym w toku kontroli Komisji w dniu 23 marca 2000 r. przez J. T. (dyrektora generalnego Grolsche Bierbrouwerij Nederland w latach 1996–1997 i prezesa zarządu skarżącej od 1997 r.) i na które powołano się w charakterze dowodu w motywach 249 i 308 zaskarżonej decyzji, stwierdzone zostało, że składający oświadczenie zajmuje stanowisko „[d]yrektora generalnego Grolsche Bierbrouwerij Nederland BV”.
- 52 Z pewnością z zaskarżonej decyzji wynika, że w dniu 21 października 1996 r. J. T. brał udział wraz z dyrektorem generalnym Interbrew Nederland w dwustronnym zebraniu dotyczącym marek dystrybutora (motyw 250 zaskarżonej decyzji). Należy jednak

zauważyć, że zainteresowany był w tym dniu wciąż pracownikiem spółki zależnej skarżącej Grolsche Bierbrouwerij Nederland i że nie pracował on zatem jeszcze na rzecz skarżącej, jak wynika z odpowiedzi na piśmie skarżącej na pytania Sądu oraz kopii umowy o pracę, którą zawarła ona z J. T. w dniu 2 września 1997 r. i którą przedstawiła przed Sądem.

- 53 Ponadto, o ile w zaskarżonej decyzji stwierdzono, że w dniu 10 listopada 1999 r. J. T. wraz z przedstawicielami Heinekena brał udział w zebraniu dotyczącym ogólnego rozwoju europejskiego i/lub światowego rynku piwa (motywy 405, 412 zaskarżonej decyzji), o tyle należy zauważyć, że zebranie to odbyło się po dniu 3 listopada 1999 r., czyli po zakończeniu okresu, w którym Komisja przyjęła występowanie naruszenia.
- 54 Zgodnie z zaskarżoną decyzją J. T. za każdym razem przynosił na zebrania komisji finansowej CBK dokument, który miał zwrócić uwagę Interbrew i Bavaria na kwestię określania cen piwa sprzedawanego pod marką dystrybutora (motywy 249, 308 zaskarżonej decyzji). Jednakże z zaskarżonej decyzji nie wynika, że zainteresowany brał udział w innych zebraniach niż zebranie w dniu 8 stycznia 1999 r., podczas którego, zgodnie z notatkami poczynionymi przez niego na zaproszeniu na zebranie, została poruszona kwestia cen piwa (motyw 193 zaskarżonej decyzji).
- 55 Dowody wymienione w zaskarżonej decyzji mające wskazywać na udział skarżącej w kwestionowanych zachowaniach ograniczają się bowiem do trzech elementów: oświadczenia InBev, notatek J. T. znajdujących się na zaproszeniu na wskazane zebranie w dniu 8 stycznia 1999 r. (motyw 193 zaskarżonej decyzji) oraz dokumentów znalezionych w pomieszczeniach Heinekena zawierających odniesienie do dwóch rozmów telefonicznych J. T. z dyrekcją Heinekena około dnia 5 lipca 1999 r. w przedmiocie rabatów stosowanych przez sieć sklepów (przypis na stronie nr 473 zaskarżonej decyzji).

- 56 W pierwszej kolejności, w oświadczeniu InBev, stanowiącym jedyny dowód dotyczący wszystkich aspektów stwierdzonego uchybienia, InBev odnosi się w sposób ogólny do udziału grupy Grolsch, bez wskazania w szczególności sposobu indywidualnego udziału skarżącej, Koninklijke Grolsch. Wszystkie osoby należące do grupy Grolsch, których nazwiska są wymienione w oświadczeniu InBev, z wyjątkiem J. T., są pracownikami spółki zależnej Grolsche Bierbrouwerij Nederland.
- 57 Nazwisko J. T. nie znajduje się natomiast w wykazie dat zebrań komisji finansowej CBK załączonym do oświadczenia InBev i osób, które reprezentowały główne niderlandzkie browary na tych zebraniach. Z wykazu tego wynika, że w kwestionowanym okresie J. T. brał udział w czterech zebraniach komisji finansowej. Jednakże zebranie w dniu 8 stycznia 1999 r. jest jedynym zebraniem z wykazu, które zostało wymienione w zaskarżonej decyzji. Ponadto z oświadczenia InBev wynika, że nazwiska uczestników tego spotkania są „niet bekend” (nieznane).
- 58 W drugiej kolejności wyżej wspomniane odrębne notatki J. T., które zostały przedstawione w motywie 193 zaskarżonej decyzji, mają następującą treść:

„ – sprzedaż 98

— cena piwa →

— skrzynki typu »pinool« akcje/kat II

— skrzynki nisko

beczka

NMA”.

- 59 Zdaniem Komisji z notatek tych wynika, że dyskusje na temat cen piwa były skoncentrowane na czterech aspektach: po pierwsze, akcjach promocyjnych na rynku konsumpcji domowej, po drugie, cenach najtańszych piw sprzedawanych pod marką dystrybutora, po trzecie, cenach piwa w beczkach, wielkich kontenerach używanych w sektorze hotelarsko-gastronomicznym niderlandzkiego rynku piwa oraz, po czwarte, niderlandzkim organie ds. konkurencji „NMA” (motyw 194 zaskarżonej decyzji).
- 60 W trzeciej kolejności Komisja wywodzi w oparciu o dokumenty znalezione w pomieszczeniach Heinekena, zawierające odniesienie do dwóch rozmów telefonicznych J. T. z dyrektorem Heinekena około dnia 5 lipca 1999 r., że Heineken nawiązał bezpośrednio kontakt z grupą Grolsch w kwestii obniżek cen i to półtora miesiąca przed efektywnym wprowadzeniem w życie czasowych obniżek, stosowanych przez sieć sklepów, której grupa Grolsch odmówiła przyznania kompensacji (motyw 213 zaskarżonej decyzji).
- 61 Należy stwierdzić, że notatki J. T. znajdujące się na zaproszeniu na zebranie w dniu 8 stycznia 1999 r. i dokumentach znalezionych w pomieszczeniach Heinekena, zawierające odniesienie do dwóch rozmów telefonicznych J. T. z dyrektorem Heinekena około dnia 5 lipca 1999 r., są jedynymi elementami nawiązującymi w szczególności do ewentualnego udziału skarżącej w jednolitym i ciągłym naruszeniu stwierdzonym w art. 1 zaskarżonej decyzji w okresie od dnia 27 lutego 1996 r. do dnia 3 listopada 1999 r.

- 62 Po pierwsze, należy zauważyć, że dokumenty te nie zawierają żadnej informacji wskazującej na udział skarżącej w drugim i trzecim aspekcie tego naruszenia, czyli, z jednej strony, „sporadycznej koordynacji innych [niż ceny] warunków sprzedaży oferowanych poszczególnym klientom w [sektorze] hotelarsko-gastronomicznym w Niderlandach” oraz, z drugiej strony, „sporadycznym uzgadnianiu podziału klientów, zarówno w sektorze hotelarsko-gastronomicznym, jak i w sektorze konsumpcji domowej w Niderlandach”.
- 63 Po drugie, co się tyczy pierwszego aspektu stwierdzonego jednolitego i ciągłego naruszenia, czyli „koordynacji cen i podwyżek cen piwa w Niderlandach, zarówno w [sektorze] hotelarsko-gastronomicznym, jak i w sektorze konsumpcji domowej”, notatki J. T. dotyczące zebrania w dniu 8 stycznia 1999 r. stanowią jedyną wskazówkę wspomnianą w zaskarżonej decyzji odnoszącą się do udziału skarżącej w koordynacji cen i podwyżek cen w sektorze piwa sprzedawanego pod marką dystrybutora należącego wyłącznie do sektora konsumpcji domowej.
- 64 Ponadto nie można uznać, że dwie rozmowy telefoniczne, które odbyły się około dnia 5 lipca 1999 r. między Heinekenem i J. T., odnoszą się do tej części sektora konsumpcji domowej, gdyż ani Heineken, ani grupa Grolsch nie produkują piwa pod marką dystrybutora (motywy 7, 18 zaskarżonej decyzji).
- 65 Tymczasem wszystkie stwierdzone porozumienia i uzgodnione praktyki w rozumieniu art. 81 WE, uznane za takie w motywie 337 zaskarżonej decyzji, są wynikiem – jak można wywnioskować z powyższego przedstawienia okoliczności będących u podstaw sporu – kompleksowego systemu uzgodnień stosowanego przez zainteresowane

cztery browary i wymagały regularnych kontaktów w długim okresie (zob. podobnie wyrok Trybunału z dnia 4 czerwca 2009 r. w sprawie C-8/08 T-Mobile Netherlands i in., Zb.Orz. s. I-4529, pkt 60).

- ⁶⁶ W tej sytuacji nie wydaje się, że notatki J. T. mogą same w sobie wskazywać na udział skarżącej w ciągłym porozumieniu czterech browarów stwierdzonym w zaskarżonej decyzji w tym sektorze niderlandzkiego rynku piwa.
- ⁶⁷ Uwzględniając tę pojedynczą przesłankę wskazującą na udział skarżącej w porozumieniu z trzema innymi zainteresowanymi browarami, nie można uznać, że zostało wykazane, iż skarżąca brała udział w stwierdzonym w art. 1 zaskarżonej decyzji ciągłym porozumieniu dotyczącym cen i podwyżek cen piwa w Niderlandach w odniesieniu do piwa sprzedawanego pod marką dystrybutora w sektorze konsumpcji domowej piwa w Niderlandach.
- ⁶⁸ Po trzecie, z uwagi na nieobecność skarżącej we wszystkich zebraniach między browarami wskazanymi w zaskarżonej decyzji, z wyjątkiem zebrania w dniu 8 stycznia 1999 r., nie zostało również wykazane, że skarżąca uczestniczyła w ciągłych wielostronnych uzgodnieniach z trzema pozostałymi zainteresowanymi browarami co do cen i podwyżek cen piwa w Niderlandach zarówno w sektorze hotelarsko-gastronomicznym, jak i segmencie piwa niesprzedawanego pod marką dystrybutora w sektorze konsumpcji domowej.
- ⁶⁹ Z uwagi na dwustronny charakter kontaktów między Heinekenem i J. T. około dnia 5 lipca 1999 r., notatki J. T. dotyczące zebrania w dniu 8 stycznia 1999 r. nie mogą same w sobie wykazać, że skarżąca brała udział w takiej wielostronnej koordynacji cen pomiędzy czterema browarami będącymi adresatami zaskarżonej decyzji.

- 70 W tej sytuacji odrębne notatki J. T. dotyczące zebrania w dniu 8 stycznia 1999 r. i dwóch rozmów telefonicznych zainteresowanego z dyrekcją Heinekena około dnia 5 lipca 1999 r. nie są wystarczające, aby ustalić, że skarżąca brała udział w jednolitym i ciągłym naruszeniu, które stwierdziła Komisja.
- 71 Z powyższych uwag wynika, że Komisja błędnie przyjęła w motywie 399 zaskarżonej decyzji, że „dowody opisane [w pkt] 4 tej decyzji wskazują, że [skarżąca,] Koninklijke Grolsch NV, brała bezpośredni udział w kartelu od dnia 27 lutego 1996 r. do dnia 3 listopada 1999 r.”.
- 72 W tej sytuacji należy uznać zarzut oparty na braku bezpośredniego udziału skarżącej w stwierdzonym jednolitym i ciągłym naruszeniu od dnia 27 lutego 1996 r. do dnia 3 listopada 1999 r., które zostało stwierdzone w art. 1 zaskarżonej decyzji.

W przedmiocie zarzutu drugiego, opartego na naruszeniu obowiązku uzasadnienia dotyczącego bezpośredniego udziału skarżącej w stwierdzonym naruszeniu

Argumenty stron

- 73 Skarżąca zarzuca Komisji, że naruszyła ona ciążący na niej obowiązek uzasadnienia poprzez twierdzenia dotyczące jej rzekomego bezpośredniego udziału w naruszeniu stwierdzonym w zaskarżonej decyzji.
- 74 W odpowiedziach na piśmie z dnia 27 lutego 2010 r. na pytania Sądu Komisja za-uważała, że nie zostało dokonane rozróżnienie między osobami prawnymi, jakimi są Koninklijke Grolsch i jej spółka zależna (w 100%) Grolsche Bierbrouwerij Nederland,

oraz że uczestnicy zebrań kartelowych działali w charakterze dyrektora ds. handlowych, osoby odpowiedzialnej za konsumpcję domową, dyrektora generalnego, etc. przedsiębiorstwa Grolsch, kontrolowanego przez osobę prawną – Koninklijke Grolsch.

- ⁷⁵ Podczas rozprawy Komisja dodała, że te dwie spółki stanowią jednostkę gospodarczą i że ta jednostka gospodarcza brała udział w naruszeniu.

Ocena Sądu

- ⁷⁶ Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem uzasadnienie, jakiego wymaga art. 253 WE, powinno być dostosowane do charakteru danego aktu i przedstawiać w sposób jasny i jednoznaczny rozumowanie instytucji, która wydała akt, pozwalając zainteresowanym poznać podstawy podjętej decyzji, a właściwemu sądowi dokonać jej kontroli. Wymóg uzasadnienia należy oceniać w odniesieniu do konkretnej sytuacji, w szczególności do treści aktu, charakteru powołanych argumentów, a także interesu, jaki w uzyskaniu informacji mogą mieć adresaci aktu lub inne osoby, których dotyczy on bezpośrednio i indywidualnie (zob. wyrok Trybunału z dnia 2 kwietnia 1998 r. w sprawie C-367/95 P Komisja przeciwko Sytraval i Brink's France, Rec. s. I-1719, pkt 63 i przytoczone tam orzecznictwo).
- ⁷⁷ Jeżeli, tak jak w niniejszym przypadku, decyzja wydana na podstawie art. 81 WE dotyczy wielu adresatów i stwarza problem przypisania naruszenia, musi ona zawierać wystarczające uzasadnienie względem każdego z adresatów, w szczególności względem tych adresatów, którzy zgodnie z tą decyzją ponoszą odpowiedzialność za owo naruszenie.

- 78 W odniesieniu zatem do spółki dominującej, której została przypisana odpowiedzialność za zachowanie jej spółki zależnej, taka decyzja powinna szczegółowo przedstawiać względy mogące uzasadniać możliwość przypisania stwierdzonego naruszenia tej spółce (zob. podobnie wyrok Sądu z dnia 14 maja 1998 r. w sprawie T-327/94 SCA Holding przeciwko Komisji, Rec. s. II-1373, pkt 78–80).
- 79 W tym zarzucie skarżąca zarzuca w istocie Komisji, że w rzeczywistości przypisała jej ona, bez wskazania okoliczności faktycznych i elementów prawnych na poparcie takiego przypisania, udział w kartelu jej spółki zależnej Grolsche Bierbrouwerij Nederland, który wynika z uczestnictwa pracowników tej spółki w spotywnych zebraniach.
- 80 Bez wątplenia z utrwalonego orzecznictwa wynika, że zachowanie spółki zależnej można przypisać spółce dominującej zwłaszcza wówczas, gdy mimo posiadania odrębnej podmiotowości prawnej spółka zależna nie określa w sposób autonomiczny swojego zachowania na rynku, lecz stosuje zasadniczo instrukcje dawane jej przez spółkę dominującą, zważywszy w szczególności na powiązania gospodarcze, organizacyjne i prawne łączące oba te podmioty prawa (wyrok Trybunału z dnia 10 września 2009 r. w sprawie C-97/08 P Akzo Nobel i in. przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-8237, pkt 58).
- 81 W tego rodzaju sytuacji bowiem spółka dominująca i jej spółka zależna są częścią tej samej jednostki gospodarczej, a tym samym tworzą jedno przedsiębiorstwo. Zatem okoliczność, że spółka dominująca i jej spółka zależna stanowią jedno przedsiębiorstwo w rozumieniu art. 81 WE, pozwala Komisji na skierowanie decyzji nakładającej grzywny do spółki dominującej, bez konieczności ustalania jej bezpośredniego zaangażowania w naruszenie (ww. wyrok w sprawie Akzo Nobel i in. przeciwko Komisji, pkt 59).

- 82 W szczególnych przypadkach, gdy spółka dominująca posiada 100% kapitału swej spółki zależnej, która popełniła naruszenie reguł konkurencji, po pierwsze, ta spółka dominująca może wywierać decydujący wpływ na zachowanie swej spółki zależnej, a po drugie, istnieje wzruszalne domniemanie, że spółka dominująca rzeczywiście wywiera taki decydujący wpływ na swą spółkę zależną (ww. wyrok w sprawie Akzo Nobel i in. przeciwko Komisji, pkt 60).
- 83 W tych okolicznościach wystarczy, że Komisja wykaże, iż cały kapitał spółki zależnej znajduje się w posiadaniu spółki dominującej, aby przyjąć, że ta ostatnia wywiera decydujący wpływ na politykę handlową swej spółki zależnej. Komisja będzie zatem mogła następnie uznać spółkę dominującą za solidarnie odpowiedzialną za zapłatę grzywny nałożonej na spółkę zależną, chyba że spółka dominująca, na której spoczywa ciężar obalenia domniemanie, przedstawi wystarczające dowody mogące wykazać, że jej spółka zależna działa na rynku w sposób autonomiczny (ww. wyrok w sprawie Akzo Nobel i in. przeciwko Komisji, pkt 61).
- 84 W niniejszym przypadku należy jednak stwierdzić, że wymieniwszy w motywie 3 zaskarżonej decyzji grupę Grolsch wśród czterech browarów stanowiących część spornego kartelu, Komisja w motywie 18 utożsamia skarżącą i grupę Grolsch, do której należy spółka zależna skarżącej – Grolsche Bierbrouwerij Nederland.
- 85 Wymieniając następnie w motywie 19 zaskarżonej decyzji nazwiska dyrektorów „Grolsch” biorących udział w zebraniach browarów, bez wskazania ich przynależności do skarżącej lub jej spółki zależnej Grolsche Bierbrouwerij Nederland, Komisja uznała wszystkich zainteresowanych za dyrektorów skarżącej, podczas gdy wszyscy oni, z wyjątkiem J. T., byli w okresie, w którym przyjęto występowanie naruszenia, pracownikami spółki zależnej Grolsche Bierbrouwerij.

⁸⁶ Utożsamiwszy skarżącą i grupę Grolsch, Komisja nie podaje jednak powodów, dla których przypisuje ona skarżącej udział w kartelu jej spółki zależnej Grosche Bierbrouwerij Nederland, który wynika z uczestnictwa pracowników tej spółki w spornych zebraniach, zgodnie z cytowanym powyżej orzecznictwem.

⁸⁷ Komisja stwierdza bowiem odpowiedzialność skarżącej za stwierdzone w art. 1 zaskarżonej decyzji naruszenie w następujący sposób:

„8.2. Odpowiedzialność w niniejszej sprawie

[...]

8.2.2. Grolsch

(399) Dowody opisane [w pkt] 4 wskazują, że Koninklijke Grolsch NV brała bezpośredni udział w kartelu od dnia 27 lutego 1996 r. do dnia 3 listopada 1999 r.”

⁸⁸ W zaskarżonej decyzji pominięto zatem milczeniem kwestię powiązań gospodarczych, organizacyjnych i prawnych istniejących między skarżącą i jej spółką zależną, a w jej uzasadnieniu nie wymieniono w żadnym miejscu nazwy tej ostatniej.

⁸⁹ Wydaje się zatem, że Komisja nie podała powodów, które doprowadziły ją, zgodnie z zasadą, którą ustanawia ona jednak w motywie 397 zaskarżonej decyzji, „do wskazania osoby prawnej odpowiedzialnej za prowadzenie przedsiębiorstwa w chwili popełnienia naruszenia, tak aby ta osoba prawna mogła za nie odpowiedzieć”, lub stosownie do okoliczności, aby osoba ta mogła obalić wzruszalne domniemanie, że

spółka dominująca rzeczywiście wywiera decydujący wpływ na zachowania swej spółki zależnej.

- 90 Wynika stąd, że Komisja nie przedstawiła w zaskarżonej decyzji uzasadnienia przypisania skarżącej zachowania jej spółki zależnej Grolsche Bierbrouwerij Nederland, które wynika z uczestnictwa pracowników tej spółki w spornych zebraniach.
- 91 Komisja pozbawiła zatem skarżącą możliwości ewentualnego zakwestionowania zasadności takiego przypisania przed Sądem poprzez obalenie domniemania i unieвозможиła Sądowi dokonanie kontroli w tym względzie.
- 92 Należy zatem uznać zarzut drugi w zakresie, w jakim jest on oparty na naruszeniu obowiązku uzasadnienia dotyczącego przypisania skarżącej – z uwagi na udział jej spółki zależnej Grolsche Bierbrouwerij Nederland BV – jednolitego i ciągłego naruszenia od dnia 27 lutego 1996 r. do dnia 3 listopada 1999 r., które stwierdzone zostało w art. 1 zaskarżonej decyzji.
- 93 Wynika z tego, że należy stwierdzić nieważność tego przepisu w całości jak też w rezultacie całego rozstrzygnięcia zaskarżonej decyzji w zakresie, w jakim dotyczą skarżącej, bez konieczności orzekania w przedmiocie pozostałych podniesionych przez nią zarzutów.
- 94 Z ogółu powyższych rozważań wynika, że w zakresie, w jakim artykuł ten stwierdza, iż skarżąca „w okresie od dnia 27 lutego 1996 r. do dnia 3 listopada 1999 r. uczestniczył[a] w jednolitym i ciągłym naruszeniu art. 81 [WE], poprzez zawarcie szeregu porozumień i/lub stosowanie uzgodnionych praktyk, których celem było ograniczenie konkurencji w ramach wspólnego rynku, w szczególności poprzez i) koordynację cen i podwyżek cen piwa w Niderlandach, zarówno w sektorze

hotelarsko-gastronomicznym, jak i w sektorze konsumpcji domowej, w tym w odniesieniu do piwa sprzedawanego pod marką dystrybutora; ii) sporadyczną koordynację innych warunków sprzedaży oferowanych poszczególnym klientom w sektorze hotelarsko-gastronomicznym w Niderlandach oraz iii) sporadyczne uzgadnianie podziału klientów, zarówno w sektorze hotelarsko-gastronomicznym, jak i w sektorze konsumpcji domowej w Niderlandach”, należy stwierdzić nieważność art. 1 i w rezultacie całego rozstrzygnięcia zaskarżonej decyzji w zakresie, w jakim dotyczą skarżącej.

W przedmiocie kosztów

- ⁹⁵ Zgodnie z art. 87 § 2 regulaminu postępowania kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę. Ponieważ Komisja przegrała sprawę, należy obciążyć ją kosztami postępowania zgodnie z żądaniem skarżącej.

Z powyższych względów

SĄD (szósta izba w składzie powiększonym)

orzeka, co następuje:

- 1) **Stwierdza się nieważność decyzji Komisji C (2007) 1697 z dnia 18 kwietnia 2007 r. dotyczącej postępowania na mocy art. 81 [WE] (sprawa COMP/B-2/37.766 – Niderlandzki rynek piwa) w zakresie, w jakim dotyczy ona Koninklijke Grolsch NV.**

2) Komisja Europejska zostaje obciążona kosztami postępowania.

Vadapalas

Dittrich

Truchot

Wyrok ogłoszono na posiedzeniu jawnym w Luksemburgu w dniu 15 września 2011 r.

Podpisy